

Videnskabelig forskning om homøopati og høfeber

Sammendrag af tilgængeligt videnskabeligt forskningsmateriale.

Foreløbig udgave ver. 1.9

Af Cand. scient. K. Sall (Allergica AmbA) og Ph.D., Cand. hort. H. Christensen (konsulent).

Sammenfatning

Denne artikel gennemgår de 9 videnskabelige patientforsøg der er gennemført vedrørende behandling af høfeber med homøopatisk medicin. Samtlige forsøg har vist positive resultater. En positiv effekt af homøopatisk medicin mod høfeber er således veldokumenteret.

Den homøopatiske behandlingsform blev grundlagt for knap 200 år siden. I dag er homøopati anerkendt af flere landes sundhedssystemer, men bliver mødt af en vis skepsis i det danske sundhedssystem. En undersøgelse fra EU har dokumenteret, at ca. 110 mio europæere anvender homøopatisk medicin. Ligeledes findes der en omfattende videnskabelig dokumentation om homøopati.

Formål

Formålet med denne oversigtsartikel er at præsentere den eksisterende videnskabelige dokumentation vedrørende homøopatisk behandling af høfeberpatienter. Denne oversigt medtager kun videnskabelige forsøg hvor patientgrupper er blevet behandlet med henholdsvis homøopati eller placebo under dobbelt blindede forsøgsbetingelser.

Indledning og baggrund

Den homøopatiske behandlingsform blev grundlagt af den tyske kemiker og læge Dr. Samuel Hahnemann omkring år 1800. Han udviklede homøopatien på grundlag af egne forsøg og erfaringene med behandling af sine patienter. De daværende videnskabelige kredse var stærkt skeptiske over for homøopati. Men blandt andet havde de læger, som anvendte homøopatisk medicin til behandling af kolera omkring 1830, en langt højere overlevelseseffekt blandt deres patienter. Det var en af årsagerne til, at mange læger efterhånden blev overbevist om, at homøopati er en effektiv behandlingsform, og homøopatisk medicin fik en meget betydelig udbredelse i lægekredse, på trods af den videnskabelige skepsis.

Det har primært været læger i Tyskland og Frankrig, som har videreudviklet homøopatien. I disse lande er homøopati da også vidt udbredt og anerkendt i sundhedssystemerne i dag. I en del andre lande er homøopatien også kendt og brugt i stor udstrækning. I 2003 offentliggjorde EU kommissionen en undersøgelse om anvendelsen af homøopati i Europa. Denne undersøgelse viste, at 110 mio europæere i de 15 EU-lande anvender homøopatisk (Commission of the European Communities 1997). Mens 40% af de tyske læger regelmæssigt anvender homøopatisk medicin til behandling af deres patienter, er det i Danmark næsten udelukkende alternative behandlere som anvender homøopati.

På trods af den skepsis, som mange i det danske sundhedsvæsen har over for homøopati, så findes der for visse sygdomme god videnskabelig dokumentation for dens effektivitet. Hvis man baserer sin holdning til homøopati på disse forsøg, kan de muligvis danne baggrund for, at homøopati kan blive anerkendt af det danske sundhedsvæsen til behandling af udvalgte sygdomme.

Data: Eksisterende forsknings resultater

Den videnskabelige dokumentation vedrørende homøopatisk behandling af høfeber i denne oversigt er fundet i tre oversigtsartikler:

- Kleijnen J. et al 1991. "Clinical trials of Homeopathy". British Medical Journal.
- Linde, K. et al 1997. "Are the clinical effects of homeopathy placebo effects? A meta analysis of placebo controlled trials". The Lancet.

- Taylor, M.A. et al 2000. "Randomised controlled trial of homoeopathy versus placebo in perennial allergic rhinitis with overview of four trial series". British Medical Journal.

Forfatterne til disse oversigtsartikler har søgt alle tilgængelige videnskabelige artikler, som beskriver relevante forsøg med homøopatisk behandling af patienter. I alle tre artikler har man kun medtaget den forskning og de artikler, hvor man har sammenlignet en gruppe, som fik behandling, med en placebogruppe, som troede den fik behandling i dobbelt blindede forsøg. I dobbelt blinde forsøg er det ukendt for både patienter og forskere, hvilke patienter der er i henholdsvis behandlings- eller placebogruppen.

Der er fundet i alt ni videnskabelige artikler i de tre oversigtsartikler, hvor artiklerne selv beskriver behandlingen som homøopatisk behandling af høfeber.

En elektronisk søgning i Medline (www.ncbi.nlm.nih.gov) gav ikke yderligere referencer til artikler, som opfylder kriterierne om sammenligning med placebo gruppe og/eller dobbelt blindede forsøg, og som er publiceret senere end de tre ovennævnte oversigtsartikler.

Nedenstående tabel viser titel og resultat for videnskabelige artikler, som har testet homøopatisk medicin overfor placebo til behandling af allergiske sygdomme.

Artikel reference	Point for metode max 100	Indikation/Sygdom (antal patienter/antal kontrol)	Behandling	Resultat, (antal patienter/antal kontrol (placebo))
Ludtke & Wiesenauer 1996		Pollen allergi (1038 i alt)	Galphimia glauca	Signifikant overlegenhed af Galphimia glauca over placebo blev demonstreret
Reilly DT and Taylor MA 1985	50	Pollenallergi (25/13)	Mixed grass pollen 30c	Positivt
Reilly et al 1986	90	Pollenallergi (74/70)	Pollen C30 versus placebo	Ændring i 100 mm visuel analog skala Symptom måling efter 5 uger positivt Behandling -17,2 mm Placebo -2,6 mm
Taylor et al 2000		Allergisk rhinitis	Allergen 30C Placebo 30C	Effekten af homøopatisk middel afviger signifikant positivt fra placebo
Wiesenauer & Gaus 1985	85	Pollenallergi (50/55, 59)	1) Galphimia glauca D6 2) Galphimia glauca opløsning 10% 3) placebo	Forbedring af næsesymptomer efter 2,4 uger 1) 60%, 78% 2) 40%, 51% 3) 41%, 58% Tilsvarende resultat for øjetsymptomer
Wiesenauer & Gaus 1986	80	Pollenallergi (62, 56, 54, 63)	Galphimia glauca 1) C2 2) C4 3) D4 4) LM4	Forbedring af næsesymptomer efter 2,4 uger 1) 67%, 83% 2) 71%, 79% 3) 67%, 82% 4) 69%, 85% Forbedring af ocular symptomer efter 2,4 uger 1) 64%, 83% 2) 73%, 88% 3) 65%, 82% 4) 76%, 89%
Wiesenauer & Lüdke 1995		Pollenallergi (132)	Galphimia D4	Positivt
Wiesenauer et al 1983	75	Pollenallergi (41/45)	1) Galphimia glauca D4 versus 2) Placebo	Forbedring af symptomer efter 2,4 uger. 1) Behandling 83%, 81% 2) placebo 47%, 57%
Wiesenauer et al 1990		Pollenallergi	Galphimia C2	Positivt

Diskussion og konklusion

Resultaterne fra de eksisterende 9 videnskabelige undersøgelser af homøopatiske lægemidlers effekt overfor høfeber viser at den positive effekt ikke kan forklares som en placebo effekt.

Kleinen et al (1991) konkluderede i deres oversigtsartikel, som gennemgik 107 forskningsforsøg med homøopatiske lægemidler: "Resultaterne fremlagt i denne oversigtsartikel ville sandsynligvis være tilstrækkelige til at etablere homøopatien som en regulær behandlingsform for visse sygdomme". Ligeledes viste Linde et al (1997) i deres oversigtsartikel, som gennemgik 186 videnskabelige forsøg med homøopatiske lægemidler, hvoraf de 89 opfyldte kriterierne for placebo grupper og dobbelt blindede forsøg,

at for patienter der indtog homøopatiske lægemidler var der 2,45 gange større sandsynlighed for positiv effekt, end hvis patienterne indtog et placebo middel. På samme måde konkluderede Taylor et al (2000) i deres oversigtsartikel : "Sammenlignet med placebo gav den homøopatiske medicin en klar, signifikant og klinisk relevant forbedring." Og Lüdtke & Wiesenauer (1996) konkluderede i deres oversigtsartikel at: "En signifikant overlegenhed af *Galphimia glauca* [homøopatisk lægemiddel ed.] overfor placebo blev demonstreret i behandlingen af høfeber. Den estimerede succes for behandlingen er sammenlignelig med de konventionelle antihistaminbehandlinger, men uden observerede bivirkninger". Reilly, Taylor et al (1994) gik endda så langt som til at påstå: "at enten virker homøopati eller også virker kontrollerede forskningsforsøg ikke!". Der er således ingen tvivl om, at homøopatiske midler har en signifikant positiv effekt ved behandlingen af høfeber.

På trods af de mange signifikant positive forskningsresultater om homøopatiske lægemidlers effekt er den almene lægevidenskab skeptisk overfor homøopati. Dette skyldes primært at den grundlæggende forklaringsmodel for, hvorfor og hvordan homøopati virker ikke er kendt.

Ligesom tyngdekraften virkede inden Newton opstillede sine hypoteser for, hvorfor og hvordan tyngdekraften virker, så må man også konkludere, at homøopatien virker – også selvom man med de nuværende forklaringsmodeller ikke forstår hvordan og hvorfor.

Referencer

Commission of the European Communities 1997.

"Homeopathic medical products, Commission Report to the European Parliament and Council on the Application of Directives 92/73 and 92/74" EU Commission, Brussels, 14.07.1997 COM(97) 362 final.

Kleijnen Jos; Paul Knipschild; og Gerben ter Riet. 1991:

"Clinical trials of Homeopathy." BMJ (British Medical Journal) 1991 nr. 302 side 316 – 323

Linde Klaus, Nicola Claucius, Filbert Ramirez, Dieter Melshart, Florian Eitel, Larry v. Hedges, Wayne B. Jonas. 1997: " Are the clinical effects of homeopathy placebo effects? A meta analysis of placebo controlled trials." Lancet 1997 vol. 350 pp 834-43

Linde K, Scholz M, Ramirez G, Clausius N, Melchart D, Jonas WB. 1999: "Impact of study quality on outcome in placebo-controlled trials of homeopathy." J Clin Epidemiol 1999 Jul;52(7):631-6

Lüdtke R., Wiesenauer M. 1996: "A meta-analysis of the homeopathic treatment of pollinosis with *Galphimia glauca*." Forsch. Komplementärmed. 1996;3:230-234.

Reilly, DT., MA. Taylor, & C. McSherry. 1986: "Is homeopathy a placebo response? Controlled trial of homeopathic potency, with pollen in hayfever as model." Lancet 1986, II 881 – 85.

Reilly D. og Taylor MA., Beattie N. 1994: "Is evidence for homeopathy reproducible?" Lancet 1994 344: pp. 1601-06.

Reilly DT. and Taylor MA. 1985: "Potent placebo or potency?" Br. Hom J. 1985; 4 pp 65 – 75.

Taylor MA, Reilly D, Llewellyn-Jones RH, McSharry C, Aitchison TC. 2000: "Randomised controlled trial om homeopathy versus placebo in perennial allergic rhinitis with overview of four trial series." British Medical Journal 2000, 321 471-476.

Wiesenauer M. 1981 "Therapie als allgemeinmedizinische Forschung: Am Beispiel einer Arzneimittelstudie mit *Galphimia glauca* zur Behandlung der Pollinosis." Dissertation. Stuttgart: Hippokrates; 1981.

Wiesenauer M 1990: "Arzneimittel der besonderen Therapierichtungen - Probleme des Wirksamkeitsnachweises." In: Albrecht H., Franz G. (Hrsg): "Naturheilverfahren - Zum Stand der Forschung." Springer, Berlin: 115-128, 1990.

Wiesenauer, M. and Gaus, W. 1986: "Wirksamkeitsvergleich verschiedener Potenzierungen des homöopathischen Arzneimittel *Galphimia glauca* beim Heuschnupfen-Syndrom." Deutsche Apotheker Zeitung 126/40: 2179-2185, 1986.

Wiesenauer M and Gaus W. 1985: "Double-blind trial comparing the effectiveness of the homeopathic preparation *Galphimia* potentiation D6 *galphimia* dilution 10-6 and placebo on pollinosis". Arzneimittelforschung 1985; 35: 1745-47.

Wiesenauer M. und Lüdtke R. 1995: "The treatment of pollinosis with *Galphimia glauca* D4 - a randomized placebo-controlled double-blind clinical trial." Phytomed 2:3-6, 1995.

Wiesenauer M., Haussler, S. & Gaus, W. 1983: "Pollinosis-Therapie mit *Galphimia glauca*." Fortschr Med 101: 811-814.

Wiesenauer M, Gaus W, Häussler S. 1990: "Behandlung der Pollinosis mit *Galphimia glauca*. Eine doppelblindstudie unter Praxisbedingungen." Allergologie 1990 13: 359-63.